

Irada llibertat

Un relat de: [Daniel N.](#)

En les seves introspeccions més agosarades provava de desfer-se dels restes de lucidesa que li quedaven endins. La veritat no servia per a res, no era útil i no es podia fer-ne un ús immediat. La veritat era cancerosa i pestilent. La llibertat era enemiga de la veritat. Alguns pretenien amb les seves paraules estar en possessió de la certitud, s'equivocaven, i volien equivocar els altres.

La llibertat de sortir al carrer amb el coll ben dret amb la mirada horitzontal, sense haver d'averkonyir-se de res, ni d'un mateix. Una llibertat d'elecció amb les seves conseqüències, però sense dramatismes. N'hi havia de sobres de gent que pretenia en nom de la veritat esclafar la llibertat dels altres. Pretenien suggestionar, seduir, convèncer, estrènyer el camí per tal que només hi quedés una sortida, fer cas o entrar en el declivi.

Però ell volia amb irada llibertat seguir els seus propis camins. Ningú no li havia de dir el que havia de fer, ni polítics, ni consellers, ni líders, ni psicòlegs. L'únic que demanava dels altres era tolerància, per bé que sovint no la trobava. El seu estat vital els hi semblava inacceptable, contrari al bon funcionament de tot plegat, pertorbador i reprovable.

La diferència entre un boig catalogat i classificat i un geni veritable era que el geni veritable treballava, en el sentit que treballar és produir, no pas només cansar-se o desgastar-se, sinó vendre i vendre molt, ser quelcom amb resultats i balanços a final de trimestre. Escarrassar-se per millorar sense cap resultat no és treballar. Bé, no hi estava d'acord, ell. Forces oposades feien esforç, i si eren iguals no obtenien absolutament cap mena de resultat. No comprenia perquè es parlava de l'esforç, quan aquest no era gens valorat. Fins i tot alguna mena d'esforç era considerat pervers o antisocial. Així deien esforç quan volien dir treball, és a dir esforç amb resultats pecuniaris.

La seva irada llibertat el portava a sortir al carrer i córrer desesperadament, cridant disbarats o tots els que s'hi trobava. Estimava la llibertat més enllà de qualsevol sacrifici, i si els sacrificis eren grans la llibertat no podia ser sinó irada, tibada, agressiva. Calia defensar-se amb urpes i ullals dels atacs a la seva llibertat.

Sovint s'enfonsava en una gran desesperació. La llibertat es podia lloar i exercir, però poques vegades acceptar. El gran enemic de la llibertat era la indiferència, la invisibilitat, la impossibilitat per manca de voluntat real d'aconseguir desfer-se d'una marginació volguda, meditada i merescuda. Ell considerava que si més no podien deixar-lo en pau, deixar-lo fer, però ja coneixia els arguments que se li giraven en contra.

La persona productiva, integrada i assertiva està fent un sacrifici, i en virtut d'aquest sacrifici, que ningú no li demana ni exigeix, que només està a la seva imaginació, que vol creure, amb una voluntat de ferro producte de la por a la veritable llibertat, aquesta persona considera l'absència un greuge, no fer res, en el sentit que no fer res no és no escarrassar-se sinó no fer en concret i específicament diners del seu fer més o menys molt o poc, un greuge insostenible que trenca un pacte social que com l'exigència del sacrifici només existeix a la seva ment en certa manera difícil d'explicar.

L'amor pel pensament majoritari, que tots els integrants de la majoria creuen propis, però que caldria examinar amb deteniment per tal de provar d'esbrinar que hi ha de majoritari i que de personal. Perquè en el seu parer i refinant raonaments anteriors exposats en el present escrit, la diferència del geni és que sap treure diners de les seves follies, que és el mateix que dir que treballa. Així qui manifestament no treballa treballa, i qui manifestament acaba el dia esgotat d'escarrassar-se no treballa i és un inútil.

Per a ell si la llibertat havia de passar per la inutilitat, per una inutilitat ignominiosa, Diogènica i irada, contrariada i antagonista, doncs que hi passés. Les coses només calia intentar-les, sense prejudicis i sense gaires autocensures, més enllà de les veritats que hom pensa però no està disposat a acceptar que pensa davant de persones que potser no entendran perquè hom pensa el que pensa.

La llibertat de veure caure una fulla seca, i gaudir-la. Viatjava en autobús i al vidre de la finestra hi havia una abella amb aspecte moribund, amb indicis d'haver perdut una ala, que s'arrossegava seguint el seu instint en aquells moments avariats, pel vidre. Una abella en altre temps sociable i obediència que expressava amb tota la seva cruïda la inutilitat de l'esforç col·lectiu, de les grans construccions col·legiades, de l'efervescència dels imperis i de la creació de mites quasi pagans. L'abella potser estava vivint per primera vegada en els seus darrers minuts en aquell vidre, abans que algú més desaprensiu que ell i potser més treballador o més normal l'esclafés potser per por de ser atacat, per la perillósima abella, o per fer-li un favor i acabar la seva agonia.

La seva llibertat irada i agònica tenia una direcció marcada de caiguda, lliure naturalment. I tanmateix l'abisme

sempre hi era a la mateixa distància, mai no s'apropava, l'abisme tenia la mateixa mida. No l'assoliria mai, o ho faria en els terminis estipulats per la bona conducta en tots els aspectes dins dels marges que donen els consells corporals de metges i especialistes. Morir-se abans dels vuitanta era una mena de vergonya, una acusació, el resultat d'una vida dissoluta i poc continguda, una raresa que volia explicacions. Ell reivindicava el dret a morir-se quan a un li donés la gana.

La llibertat irada no el portava al confrontament necessàriament. Era irada en la profunditat, en el fonament, era iradament lliure, però sense gaires estridències. El fet que fos irada era del tot simbòlic i no consistia en absolut en agafar pedres i llençar-les al cap de qualque altres. Era irada en la seva recalcitrança, no pas en les formes. Al cap i a la fi havia après quatre coses sobre conviure amb els altres i sabia com podia acabar si no feia la pinta de persona assenyada i amb conversa tolerable. No pretenia escandalitzar necessàriament perquè la seva llibertat irada podia expressar-se de moltes maneres, d'entre les quals ser responsable, dòcil, obediènt i matinador no era una de elles.

Els empresaris eren enemics de la seva llibertat irada. No comprenien les seves ires, pensaven que tenien raó, pensaven els empresaris que controlaven el món. L'obsessió per la feina era tal que pensaven que dominaven el món. Ell pensava en comprar-se quatre ovelles i fer-se pastor. Amb una horta i un ramat es podia viure perfectament, i sense gaire treball, contràriament al que hom es pensa. Els empresaris però governaven el món, amb el seu realisme absurd, amb les seves reunions perilloses, veritables contubernis a on es prenen les devastadores decisions. Els empresaris sense un pessic de sentit de l'humor ni sentit del lleure pretenien dominar el món, convertir-lo en una fàbrica gegant, consumir totes les matèries primeres per fer-ne productes elaborats i finalment en una apoteosi de la decadència declarar-se en fallida tècnica i tothom a prendre pel sac.

Alguns quedarien de tal cataclisme. Ell n'era un, amb la seva llibertat irada sobreviuria la catàstrofe, amb idees senzilles aplicades amb calma, sense estrangular els conceptes i dislocar les idees, sense haver de sostenir-se en edificacions de fermesa dubtosa i sense haver-se de justificar contínuament, i justificar les justificacions amb més justificacions i aquestes amb algunes d'altres fins a perdre el sentit de la realitat, que es justifica a si mateixa pel sol fet de ser real.

Llibertat irada sense mala sang. Tampoc no calia encetar revolucions a corre-cuita, sense preparació. La revolució havia de ser quotidiana, sostinguda i gestionable. Revolucions de petit abast, comprensibles i explicables amb idees simples i agradables, idees que no fossin l'evidència desagradable de l'expert que no s'explica ni vol explicar-se, sinó les simples de qui diu el que tothom pensa alhora que tothom pensa que deu ser l'únic que ho pensa, i calla.

La muntanya era un lloc idoni per exercir la llibertat irada, natural, feréstega i indomable. Perdre's per algunes bandes era tot un exercici d'exercici de la llibertat. Allà no hi havia orientació possible, ni línies rectes, ni aturades obligatòries, ni gent ni problemes. L'objectiu de la llibertat irada era allunyar els problemes quotidians, desfer-se d'idees dels altres, sentir-se amo de si mateix, tenir el poder d'actuar en allò que l'interessava, i llençar-se al buit amb l'esperança de poder-hi surar.

L'havia de lluitar la llibertat irada, per això era irada. Però també la podia amagar, en l'exercici d'aquesta seva llibertat, de manera que no calgués lluitar-la en absolut, per invisible, tot i que substancial. Les canilles de llops eren poques, i miops, i no miraven en els forats que calia mirar per trobar la presa indefensa que esperaven.